

Polydor

V jednotlivých epochách dějin jazzu vystupují občas do popředí vždy jiné nástroje. Kytara má vynikající exponenty již v lidovém blues, které bylo jedním z prvních pramenů jazzu; jako sólistický nástroj však až do období swingu zůstává ve stínu nástrojů dechových. Významné výjimky tvoří jen na přelomu dvacátých a třicátých let Eddie Lang (1904 až 1933), vlastním jménem Salvatore Massaro, který do chicagského jazzu přenesl ve vhodné adaptaci něco z klasického kytarového stylu, a ve třicátých a čtyřicátých letech belgický cikán Django Reinhardt (1910–1953) s virtuozitou, připomínající hráče flamenca, která tehdejší jazzový svět zcela oslnila.

Ale velká éra jazzové kytary nastupuje až v přechodu od swingu k období bopu, v epoše, která vybavuje tento nástroj elektrickou amplifikací a podstatně zvyšuje jeho možnosti uplatnění. Černošský kytarista Charlie Christian (1916–1942) nejen vytváří novou techniku, uzpůsobenou novému způsobu reprodukce, ale zařazuje se také svou harmonickou představivostí k pionýrům revolučního stylu bop, který se stává vstupní branou do celého období moderního jazzu. Všichni kytaristé, kteří přicházejí po něm, budují už na tom, co Christian přinesl – zejména na legatových jednohlasých linkách, které koncepci kytarové hry přibližují dechovým nástrojům, např. tenorsaxofonu. Někteří z nich dokáží tuto koncepci vynikajícím způsobem kombinovat i s akordickou hrou, pramenící z klasické kytarové techniky. Kytara se stává důležitým sólovým nástrojem v malých skupinách – nejčastěji triích nebo kvartetech – zejména v rovnocenném partnerství s klavírem a později (pod vlivem rhythm-and-blues) také s elektrickými varhanami. A dosáhne-li kytarista postavení skutečně velké sólistické osobnosti, prosadí se hlas jeho nástroje i proti celému velkému orchestru.

Tato deska, převzatá od fy Polydor a sestavená Normanem Granzem a Creedem Taylorem, představuje sedm čelných hráčů, kteří patří do plejády jazzových kytaristů, nastupujících po Charliem Christianovi v padesátých letech. Je příznačné, že téměř všichni pocházejí z jižní nebo západní části Spojených států, kde měla kytara již v období blues nejvíce exponentů. Jako první se na veřejnosti prosadil Oscar Moore (nar.

VELKÍ JAZZOVÍ

KYTARISTÉ

- (1) V ZÁŘI HVĚZD (Stella By Starlight). Victor Young - Ned Washington 3'30
- (2) MLHAVÝ DEN (A Foggy Day). George Gershwin - Ira Gershwin 3'35
- (3) NA VÝCHOD OD SLUNCE, NA ZÁPAD OD MĚSÍCE (East Of the Sun /And West Of the Moon/). Brooks Bowman 3'00
- (4) ODPOČINEK V CAMARILLU (Relaxin' At Camarillo). Charlie Parker 5'45
- (5) ČEKÁNÍ NA SMUTEK (Born To Be Blue). Mel Torme - Robert Wells 3'35
- (6) MĚSÍC A PÍSEK (Moon And Sand). Alec Wilder - Bill Engvick - Morty Palitz 4'10
- (7) ZNÁTE SE SE SLEČNOU JONESOVOU? (Have You Met Miss Jones) Richard Rodgers - Lorenz Hart 6'15
- (8) BLÁZNIVÝ RYTMUS (Crazy Rhythm). Josef Meyer - Roger Wolfe Kahn - Irving Caesar 2'50
- (9) VŠECHNO, ČIM JSI PRO MNE (All the Things You Are). Jerome Kern - Oscar Hammerstein II 2'40
- (10) MILOSTNÉ TÉMA Z PHOENIXU (The Phoenix Love Theme). Gino Paoli - Alec Wilder 3'25

Na kytaru hrají:

TAL FARLOW (1), OSCAR MOORE (2), BARNEY KESSEL (3, 8), HOWARD ROBERTS (4, 9), WES MONTGOMERY (5, 10), KENNY BURRELL (6) a HERB ELLIS (7)

/ A RECORDING FROM POLYDOR INTERNATIONAL /

SUPRAPHON
stereo 1 15 1645

1916) jako člen populárního King Cole Tria. Jeho jednohlasá sóla byla vzorem pro většinu kytaristů swingového období a jeho spolupráce s pianistou Nat King Colem vytvořila příklad pro později tak častou kombinaci obou nástrojů. Ze swingu vyšel také Barney Kessel (nar. 1923), hudebně patrně nejvýznamnější osobnost mezi dosud žijícími kytaristy této generace. Pro jeho způsob hry je příznačná přemýšlivá kombinace harmonicky bohaté akordické techniky s nápaditostí sólových linek, která vždy důsledně vychází z povahy nástroje. Začínal v letech 1944–1945 s Artiem Shawem, ale od r. 1948 hrál již na koncertech cyklu Jazz at the Philharmonic i s Charliem Parkerem a s triem Oscara Petersona. V této skupině jej r. 1953 vystřídal Herb Ellis (nar. 1921), který později doprovázel i Ellu Fitzgeraldovou; hráč vycházející z tradice texaského blues, ale schopný i lyrického, téměř zádumčivého soustředění. Tal Farlow (1921) patřil k nejvýznamnějším kytaristům padesátých let jako brilantní sólista, vystupující zejména s malými skupinami Buddyho de Franca, Reda Norva nebo Artieho Shawa. John Leslie (Wes) Montgomery (1925–1968), který si získal první uznání v letech 1958–1959 v triu Mastersounds se svými dvěma bratry, se stal nejznámějším jazzovým kytaristou šedesátých let. Pomohla mu k tomu nejenom virtuózní technika (zejména závratně rychlé pasáže, hrané v oktávách), ale i dravost jeho improvizací. I když v posledních letech svého života těžil ze své slávy i v poměrně úzké oblasti pop music, zůstal vždy vyhraněnou osobností. Také oba nejmladší z kytaristů, zastoupených na tomto výběru – Howard Roberts (1929) a Kenny Burrell (1931), jejichž těžiště činnosti spadá až do šedesátých let, začínali ještě v letech padesátých. Roberts působil především jako studiový hráč v Los Angeles, Burrell má za sebou nahrávky i vystupování s Dizzym Gillespiem, Bennym Goodmanem, Stanem Getzem, Jimmy Smithem a dalšími významnými jazzovými hudebníky.

Dr. LUBOMÍR DORUŽKA

© Dr. LUBOMÍR DORUŽKA 1975
COVER © FRANTIŠEK VLACH 1975
PHOTOGRAPHY © JIŘÍ STIVÍN 1975
Tisk Severografia Červený Kostelec